

7. Függelék

Ramsari területek adatlapja – magyarázó jegyzetek és irányelvek

I. Melléklet: ramsari rizes terület típusok

A kódok a Ramsari „**vizes terület típusok**” **osztályozási rendszerén** alapulnak, melyet a Szerződő Felek Konferenciája a 4.7 Ajánlásban elfogadott, majd a VI.5 Határozatban módosított. Az itt felsorolt kategóriák egy széles keretet szándékoznak szolgáltatni ahhoz, hogy minden területen gyorsan megállapíthatók legyenek az ott előforduló főbb vizes terület típusok.

RAMSARI VIZES TERÜLET TÍPUSOK

Tengeri/Tengerparti

- A – Állandó sekély tengeri vizek, melyek apálykor nem mélyebbek 6 méternél; ide tartoznak a tengeröblök és szorosok.
- B – Ár-apály zóna alatti sekély tengeri területek fenéken rögzült hinárosai; ide tartoznak kelp mezők, tengeri fűmezők, trópusi tengeri rétek.
- C – Korallszirtek
- D – Sziklás tengerpartok; ide tartoznak sziklás nyíltvízi szigetek, tengeri sziklák.
- E – Homokos, kavicsos vagy köves partok; ide tartoznak homokzátonyok és szigetek, dűnerendszerek.
- F – Torkolatok vizei; ide tartoznak az torkolatok állandó vizei és a delták torkolati rendszere.
- G – Ár-apály zóna beli iszap-, homok- és sós felszínek
- H – Ár-apály zóna beli mocsarak; ide tartoznak: sós mocsarak, sós rétek, dagadó sós mocsarak, valamint ár-apály zóna feletti brakk és édesvízű mocsarak.
- I – Ár-apály zóna beli erdős vizes területek; ide tartoznak a mangrove mocsarak, nípah mocsarak és ár-apály zóna feletti édesvízű mocsárerdők.
- J – Parti brakk/sós lagunák melyeknek legalább egy keskeny kijárata van a tengerre.
- K – Parti édesvízű lagunák; ide tartoznak az édesvízű delta lagunák is.

Szárazföldi Vizes Területek

- L – Állandó kontinentális delták
- M – Állandó folyamok/folyók/patakok beleértve a vizeséseket.
- N – Szezonális/időszakos/rendszertelen folyamok/folyók/patakok.
- O – Állandó édesvízű tavak (8 ha fölött); beleértve a nagy holtágakat.
- P – Szezonális/időszakos/ édesvízű tavak (8 ha fölött); beleértve az ártéri tavakat.
- Q – Állandó sós/brakk/szikes tavak
- R – Szezonális/időszakos sós/brakk/szikes tavak és felszínek*
- Sp – Állandó sós/brakk/szikes mocsarak/pocsolyák
- Ss – Szezonális/időszakos sós/brakk/szikes mocsarak/pocsolyák*
- Tp – Állandó édesvízű mocsarak/pocsolyák; kistavak (8 ha alatt), mocsárrétek, mocsarak vízből kiemelkedő növényzettel, melyek a vegetációs periódus túlnyomó részében vízhez kötöttek.

- Ts – Szezonális/időszakos édesvízi mocsarak/ pocsolyák; beleértve a préritavakat, időszakosan elöntött réteket, sás-réteket.*
- U – Nem erdőszült tőzegesek; beleértve a bokros vagy nyílt tőzegterületeket, mocsarakat, lápok.
- Va – Alpesi vizes területek; beleértve az alpesi réteket valamint a hóolvadásból származó időszakos vizeket.
- Vt – Tundrai vizes területek; beleértve a tundra-tavakat valamint a hóolvadásból származó időszakos vizeket.
- W – Bebokrosodott vizes területek; bokrosodott mocsarak, bebokrosodott édesvízi mocsárrétek, bokros karr, égeres sűrűk.*
- Xf – Édesvízi, befásodott vizes területek; beleértve az édesvízi mocsárerdőket, időszakosan elárasztott erdőket, befásodott mocsarakat.*
- Xp – Beerdőszült tőzegesek; tőzeg mocsárerdők.*
- Y – Édesvízi források; oázisok.
- Zg – Geotermális vizes területek.
- Zk – Felszín alatti karszt és barlangi hidrológiai rendszerek.

* Ahol az alkalmazható, beleértendő: ártéri vizes területek, mint időszakosan elárasztott gyepek (beleértve a természetes nedves réteket), bokrosok, fás területek és erdők.

„Ember alkotta” vizes területek

- 1 – Akvakultúra (pl. hal, rák) tavak.
- 2 – Tavak; beleértve a farmi kistározókat, itató tavakat, kis víztárolókat (kisebb mint 8 ha kiterjedés).
- 3 – Öntözött területek; beleértve az öntöző csatornákat, rizsföldeket.
- 4 – Időszakosan elárasztott mezőgazdasági területek.#
- 5 – Sókitermelő helyek; sópárló tavak, sós területek.
- 6 – Víztározók; víztározók, tározótavak, gátak (általában nagyobbak mint 8 ha).
- 7 – Kotrások; kavics/téglalető/agyag gödrök, anyag gödrök, bányagödrök.
- 8 – Szennyvíz kezelő területek; szennyvíz telepek, ülepítő tavak, oxidációs medencék, stb.
- 9 – Csatornák, lecsapoló csatornák, árkok.

Beleértve az intenzíven kezelt vagy legeltetett nedves réteket, legelőket.

8. Függelék

A Montreux-i Jegyzék

Azon Ramsari területek jegyzéke ahol az ökológiai jelleg változás megjelent, megjelenőben van vagy lehetséges, hogy meg fog jelenni (Az 5.4 Határozat melléklete) [lásd még a Kézikönyv 10. Függelékét is.]

1. Az Egyezmény Irodája a Montreux-i Jegyzéket eredetileg az INF.C.4.18 dokumentum 224. paragrafusában felsorolt területek alapján állította össze, melynek alapját a Szerződő Felek 4. Konferenciájára küldött nemzeti jelentések alkották. A továbbiakban mindazon területeket fel kell venni a Montreux-i Jegyzékbe, amelyek az Egyezmény Irodájának a tudomására jutnak, s átesnek azon az eljáráson, mely az alábbiakban van (2-4 pontok) vázolva.
2. Az Egyezmény Irodájának tudomására jut, hogy egy terület ökológiai karaktere lehet, hogy megváltozott, megváltozik vagy megváltozhat technológiai fejlesztés, szennyezés vagy egyéb emberi tevékenység eredményeképpen.
3. Ha még megfelelő konzultációk nincsenek folyamatban, úgy az Egyezmény Irodája fell kell vegye a kapcsolatot az érintett Szerződő Féllel és további információkat kell bekérjen az említett terület állapotára vonatkozólag.
4. Amikor egy ilyen konzultációt követően megerősítik, hogy egy területen végbement, éppen végbemegy vagy végbe fog menni az ökológiai jelleg változása, az Egyezmény Irodája egyetértésben az érintett Szerződő Féllel, valamint konzultálva a Tudományos Technikai Tanácsadó Testülettel, felveszi a területet a Montreux-i Jegyzékbe.
5. A Montreux-i Jegyzék azt is kell jelezze, hogy mely területeken történt meg vagy folyik a Monitorozó Eljárás, valamint azt is, hogy melyek azok a területek, ahol a Szerződő Felek azonosították és/vagy már elkezdték a javító intézkedések végrehajtását. A Szerződő Felek éves jelentéseket kell küldjenek az Egyezmény Irodájának a jegyzékbe vett területek védelmi állapotáról.
6. Az Egyezmény Irodája egyetértésben az érintett Szerződő Féllel, valamint konzultálva a Tudományos Technikai Tanácsadó Testülettel, törli a területet a Montreux-i Jegyzékből, ha megkapta a területen sikerrel végrehajtott javító tevékenységekről szóló dokumentációt, vagy azon okok leírását amiből kitűnik, hogy a terület ökológiai jellegében valószínűleg nem várható a változás.
7. A Montreux-i Jegyzéket mint a Ramsari adatbázis egy részét kell fenntartani és folyamatosan karban tartani. A Jegyzék másolatát kérésre a Szerződő Fél vagy egyéb érdeklődő szervezet rendelkezésére kell bocsátani, de mindenesetre a Ramsari Lista rendszeres megküldésének is részét kell képezze.

9. Függelék

A listába vett területek ökológiai jellegének munkadefiníciója, leírásának és megőrzésének útmutatója, és a Montreux-i Jegyzék működtetésének útmutatója

(A VI.1 Határozat melléklete)

1. Munkadefiníciók

1.1 Ökológiai jelleg:

Az „ökológiai karakter” a vizes területek biológiai, kémiai és fizikai összetevőinek szerkezetét és egymáshoz való viszonyát, hatását jelenti. Ezek az ökoszisztémák önálló folyamatai, funkciói, jellemzői és értékei egymásra hatásából származnak.

1.2 Az ökológiai karakter változása:

Egy vizes terület „ökológiai karakter változása”, annak minden olyan folyamatában vagy funkciójában beállt csökkenést vagy kiegyensúlyozatlanságot jelenti, melyek fenntartják a vizes területet, annak termékeit, tulajdonságait és értékeit.*

A következő, vizes területek folyamataira, funkcióira, értékeire, termékeire és tulajdonságaira vonatkozó jegyzetek a Ramsar Convention Manual (Davis, 1990); Wetland Conservation: A Review of Current Issues and Required Action (Dugan, 1990); „Building a new approach to the investigation and assesment of wetland ecosystem functioning” in Mitsch, Global Wetlands: Old World an New (Maltby, 1994); és „Defining new procedures of functional assesment, for European river marginal wetland ecosystems” (Maltby, nyomtatás alatt) című művekből származnak.

Folyamatok azok a változások és reakciók, melyek természetesen jelennek meg a vizes területek rendszereiben. Ezek lehetnek fizikaiak, kémiaiak és biológiaiak.

Funkciók azok a tevékenységek vagy történések, melyek természetesen jelennek meg a vizes területeken, az ökoszintémák szerkezete és folyamatai közötti egymásra hatások eredményeképpen. A funkciók magukba foglalják az árvízszabályozást; a tápanyag, hordalék és szennyező anyag visszatartást; tápláléklánc fenntartást; partvonal stabilizálást és erózió szabályozást; vihar védelme; valamint helyi klimatikus kiegyenlítést, különösen csapadék és hőmérséklet tekintetében.

Értékek a társadalom számára érzékelhető hasznot jelentik, mely lehet direkt vagy indirekt és a vizes területek funkcióiból származik. Ezek az értékek magukba foglalják az emberi jólétet, a környezet minőséget és az élővilág támogatását.

* Egy terület ökológiai karakter változása alatt kedvezőtlen változást értünk, az Egyezmény 3.2 paragrafusával, valamint a 4.8 Ajánlással összhangban, mely a Montreux Jegyzéket megalkotta. A meghatározás kifejezetten emberi tevékenységek által okozott kedvezőtlen változásra utal. Kizárja a vizes területeken megjelenő természetes fejlődési folyamatokat. Ugyancsak elismeri, hogy rekonstrukciós és/vagy rehabilitációs programok okozhatnak ember-indukálta pozitív ökológiai változásokat is.

Termékek, melyeket a vizes területek szolgáltatnak: vadon élő állatok; halászat; erdészeti erőforrások; takarmányforrások; mezőgazdasági erőforrások; vízellátás. Ezeket a termékeket a vizes területek biológiai, fizikai és kémiai összetevőinek egymásra hatása generálja.

Tulajdonságok alatt egy vizes terület biológiai sokféleségét, és egyedi kulturális és örökségi vonásait értjük. Ezek a tulajdonságok bizonyos használatokhoz, vagy különleges termékek előállításához vezethetnek, de lehet természetükből fakadó, belső, nem számszerűsíthető jelentőségük is.

2. Útmutató a listába vett területek ökológiai jellegének leírásához és fenntartásához

- 2.1 Igen fontos, hogy egy terület ökológiai karakterét a Szerződő Fél leírja akkor, mikor azt a Ramsari Listára jelöli, a ramsari vizes területek adatlapja (a 4.7 Ajánlás szerint elfogadva) kitöltése által. A Tudományos Technikai Tanácsadó Testület (TTTT) korlátozott számú módosítást javasolt az adatlap kitöltési útmutatójába, annak érdekében, hogy a szolgáltatott adatok alkalmasabbak legyenek az ökológiai karakter megítélésére. Ezek a módosítások lentebb csatolva vannak.
- 2.2 Az információ források, melyeket a Szerződő Felek számba vehetnek az ökológiai karakter leírásakor magukba foglalhatnak nemzetközi, nemzeti és regionális tudományos vizes terület felméréseket; már létező terület specifikus kezelési terveket; és egyéb nem terület specifikus tudományos felméréseket és jelentéseket.
- 2.3 A Szerződő Feleket arra kéri, hogy az adatlapon szolgáltatott adatokat minden hatodik évben (pl. minden második Konferencián) megerősítsék és szükség szerint ellássák az Irodát a megújított Adatlapokkal. A köztes időszakban, a listába vett területeken történt változásokról szóló sürgős információkat a bevált napi kapcsolatokon keresztül kell közölni az Irodával, valamint a három évente esedékes Nemzeti Jelentések által.
- 2.4 Egy listába vett terület ökológiai karakterváltozását az alapállapottal összevetésben kell megítélni, melyet a ramsari vizes területek adatlapján, a Listára való jelöléskor (vagy az adatlap Irodához való megküldésekor) adtak meg, együtt mindazon információkkal, melyeket későbbi időpontokban kaptak meg.
- 2.5 A kiértékeléskor kötődni kell a ramsari kritériumokhoz vagy azokhoz a kritériumokhoz, melyeknek a terület megfelelt a Ramsari Listára való jelöléskor. A kritériumok használata jelezheti a vizes terület bizonyos hasznainak és értékeinek az elvesztését, mely az ökológiai karakterváltozás eredménye lehet. Ugyanakkor ez csak egy részét alkotja a szükséges kiértékelésnek, mivel vizes területek funkcióinak és értékeinek jelentős csökkenése beállhat úgy is, hogy az nem sért meg egyetlen Ramsari Kritériumot sem.
- 2.6 Egy hatékony monitorozás és felmérési program előfeltétele egy vizes területen végbement ökológiai karakter változás megítélésének. Egy ilyen program szerves része egy vizes terület kezelés tervezésnek (lásd az 5.7 Határozat mellékletét), és lehetővé kell tegye a funkciók és értékek teljes figyelembevételét amikor a válto-

zás méretét és jelentőségét itélik meg. A vázlata egy hatékony monitorozási program megtervezésének, mely a segítségére lehet a Szerződő Feleknek, az alábbiakban csatolva van.

- 2.7 A monitorozás meg kell adja minden területre és adott időszakra vonatkoztatva az ökológiai paraméterek természetes váltakozásának tartományát. Az ökológiai jelleg változás akkor áll be, mikor ezek a paraméterek kívül esnek normális tartományukon. Tehát, a monitorozáson túl, a változás kiterjedésének és jelentőségének megítélése is szükséges, figyelembe véve a tényt, hogy minden vizes területnek szüksége van egy kedvező védelmi állapotra.
- 2.8 Bizonyos esetekben egy Szerződő Fél úgy dönthet, hogy rekonstruál egy vizes területet és az ökológiai karaktert egy olyan állapotra állítja vissza amely a Listára való jelölés előtti időkre volt jellemző. Ilyen rekonstrukciós programok esetén, egy új adatlapot kell kiállítani, hogy egy új alapállapotot írjon le, mely lehetővé teszi, bármilyen később beállt változások kiértékelését. Az információ kell tartalmazza a rekonstrukció által elérni kívánt cél állapotot is.

2.9 Ramsari vizes területek adatlapja Kitöltési Útmutatójának kiegészítései

2.9.1 Annak érdekében történik a Útmutatónak a kiegészítése, hogy emelje mindazon információk értékét, melyek a vizes területek ökológiai karakterének leírását és megítélését szolgálják. Az útmutató új bekezdései a következőket hangsúlyozzák:

- i) megad egy alapállapotot az által, hogy leírja a terület funkcióit, termékeit és tulajdonságait, melyek annak nemzetközi jelentőségű hasznát és értékeit képezik (ez szükséges, mivel a létező ramsari kritériumok nem fedik le a vizes területek hasznának és értékeinek teljes skáláját, melyek figyelembe vehetők, amikor egy változás lehetséges kihatásait értékeljük egy adott területen);
- (i) információt szolgáltat az emberindukálta tényezőkről, melyek befolyásolták vagy jelentősen befolyásolhatják a nemzetközi jelentőségű hasznát és értékeket;
- iii) információt szolgáltat a területen folyó (vagy tervezett) monitoring és felmérési módszerekről;
- iv) információt szolgáltat a szezonális és/vagy hosszú távú „természetes” változások normális változékonyságáról és amplitudójáról (pl. növényzet szukcessziója, epizód/katasztrófa ökológiai eseményekről, mint pl. hurrikánok), melyek befolyásolták vagy befolyásolhatják a terület ökológiai karakterét.

2.9.2 El kell ismerni, hogy sok terület esetében ilyen információ nem ismert jelenleg vagy nem áll készen, rendelkezésre. Az adatlapok is, csak egy pillanatfelvételt képviselnek. Akárhogy is az adatlapon szolgáltatott információk

azt a minimumszintet képviselik, melyek feltétlenül szükségesek egy listába felvett terület ökológiai karakterének megőrzését szolgáló kezelési lépések meghatározásához. Az új adatok gyűjtésekor, vagy meglevő adatok kiértékelésekor a Szerződő Felek azokra a területekre kell hangsúlyt fektessenek, ahol egy magas-közepes kockázata áll fenn az ember indukálta változásnak, egy magas-közepes ökológiai kárral, mely a haszon és az értékek egy állandó vagy hosszú-közép távú degradációjával járhat. Szükség lehet egy nemzetközi technikai/financiális együttműködésre annak érdekében, hogy a listára felvett területekről adatokat gyűjtsenek, különösen a fejlődő országok esetében.

- 2.9.3 Minden új, a listába felvett területet a fent megadott módon kell leírni. Azon területek esetében, melyeknek adatlapjait már elküldték az új leírást a következő hatéves aktualizálásnál kell végrehajtani (lásd VI.13 Határozat). Ugyanakkor a nemzeti jelentések egy lehetőséget szolgáltatnak új adatok közlésére.

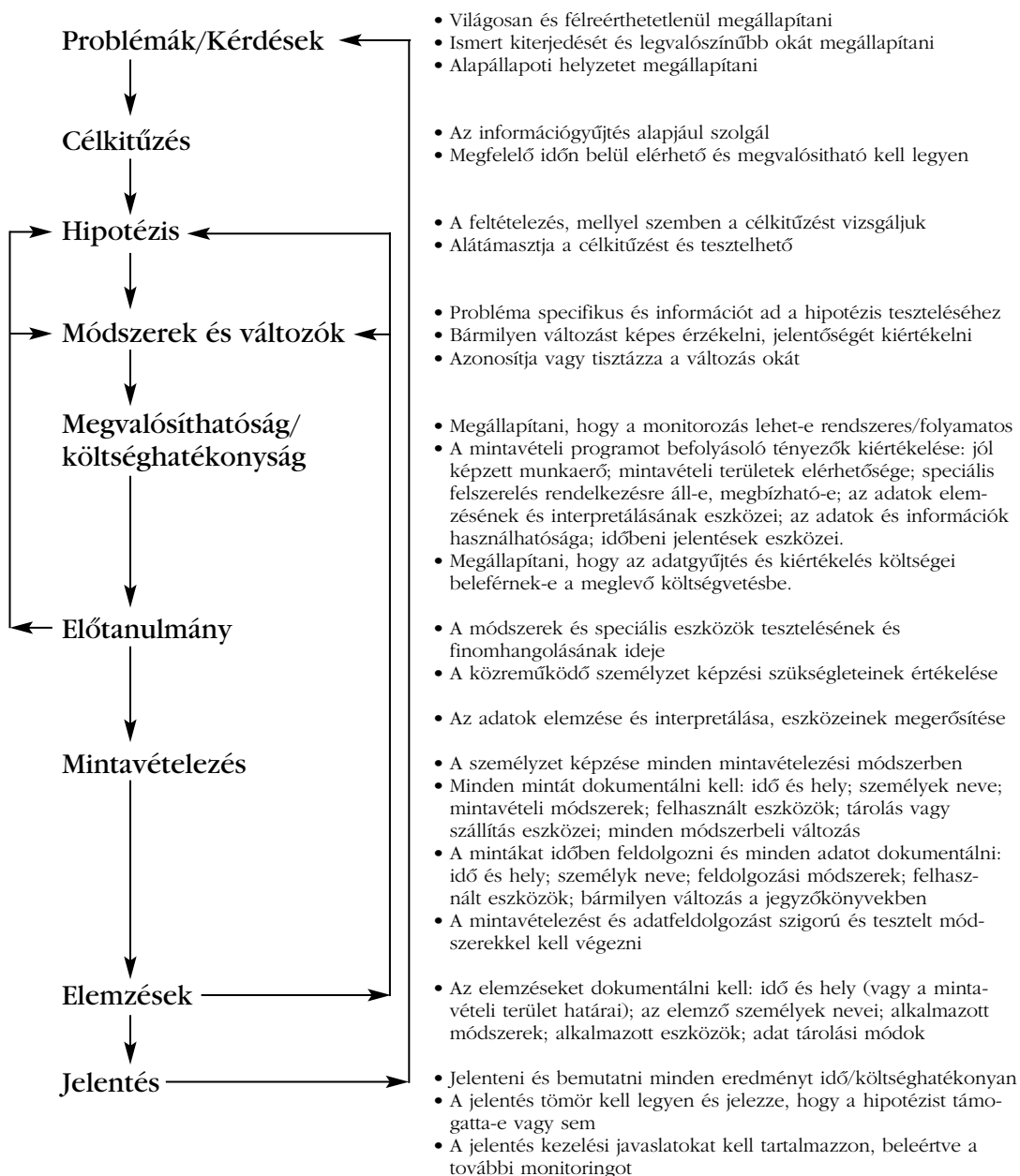
2.10 Egy hatékony vizes terület monitoring program tervezésének vázlata

- 2.10.1 Ahhoz, hogy aktuális vagy potenciális ökológiai karakter változásokat kimutassunk, rendszeres monitorozásra van szükség. A monitorozást úgy határozza meg a „További útmutatás a bölcs használat elméletének megvalósításához” dokumentum (az 5.6 Határozat melléklete), mint *„bármelyik vizes területen az ökológiai karakter változás mérésének folyamata egy adott időszakon belül”*. A monitoring abban különbözik az általános felméréstől, hogy annak speciális oka és módszere van különleges adatok és információk gyűjtésére.
- 2.10.2 Az útmutatás azt is kiemeli, hogy a monitoring nem igényel automatikusan igen bonyolult technológiát és nagy anyagi befektetést, valamint az intenzitás különböző szintjein hajtható végre. Hangsúlyozza, hogy igen sokféle monitorozási technika áll rendelkezésre, s mindegyik Szerződő Fél a maga prioritásaihoz és rendelkezésére álló forrásaihoz legmegfelelőbb technikát kell válassza.
- 2.10.3 Ideális esetben a monitoring, egy terület specifikus vizes terület kezelési terv szerves részét kell képezze, úgy ahogy azt az 5.7 határozat leírja. Ugyanakkor ott is végrehajtható egy monitoring program ahol még nem áll rendelkezésre egy kezelési terv (habár egy kezelési terv keretei nélkül bonyolult végrehajtani egy monitoring program eredményeit).

(A vázlat folyamatábráját lásd a következő oldalon.)

Egy vizes terület monitorozási program tervezési vázlata

A vázlat, melyet e táblázatban közlünk, nem egy megmásíthatatlan recept bármilyen monitorozás program számára. Egyszerűen lépések sorozatát adja meg egy logikai sorrendben, melyet vizes területeket kezelők és tervezők használhatnak együttműködve a helybéli használókkal és kezelőkkel, hogy olyan monitorozási programot tervezzenek, mely megfelel sajátos körülményeiknek és szükségleteiknek. A nyílak azt a visszajelzést jelölik, mely lehetővé teszi a monitorozási program hatékonyságának kiértékelését a célok elérése érdekében. E vázlat a „A Framework for Designing a Monitoring Programme” (Finlayson, 1995) című íráson alapszik, mely a MedWet Methodological Guide for Monitoring Programmes in Mediterranean Wetlands számára készült.

3. A Montreux-i Jegyzék működtetésének útmutatója

- 3.1 A Montreux-i Jegyzék az Egyezmény fő eszköze arra, hogy kiemelve azokat a területeket, ahol kedvezőtlen ökológiai karakterváltozás történt, történik vagy lehetséges, hogy történni fog és éppen ezért megkülönböztetett természetvédelmi odafigyelést érdemel. A ramsari adatbázis részeként kell fentartani és folyamatosan aktualizálni.
- 3.2 A következő eljárást kell követni mikor megfontolják egy listába vett területnek a Montreux-i Jegyzékbe való felvételét:
 - 3.2.1 Egy Szerződő Fél kérheti egy terület Montreux-i Jegyzékbe való felvételét, ökológiai karakterének lehetséges vagy aktuális kedvezőtlen változása miatt, annak érdekében, hogy felhívja a figyelmet a beavatkozásra vagy támogatásra. Más úton, ha az iroda kap információt partner szervezeteitől, más nemzetközi vagy nemzeti NGOk-tól vagy egyéb érdekelt testülettől a lehetséges vagy aktuális kedvezőtlen ökológiai változásról, úgy felhívhatja az érintett Szerződő Fél figyelmét erre és megkérdezheti vajon a ramsari terület felvehető-e a Montreux-i Jegyzékbe. Egy terület csak az érintett Szerződő Fél beleegyezésével vehető fel a Jegyzékbe.
 - 3.2.2 Az Iroda át fogja adni a partnerszervezeteitől, más nemzetközi vagy nemzeti NGOk-tól vagy egyéb érdekelt testülettől kapott információt az érintett Szerződő Félnek együtt egy jól megfogalmazott, önkéntes kérdőívvel (lásd „Montreux-i Jegyzék – Kérdőív” lentebb), melyet normálisan három hónapon belül kell visszaküldeni. Mindenesetre, ennek a határidőnek rugalmasnak kell lennie, hogy figyelembe vehesse a fejlődő országok körülményeit, valamint azon Szerződő Felekét melyeknek gazdasága átmeneti állapotban van.
 - 3.2.3 A kitöltött kérdőívet, a Szerződő Fél beleegyezésével az Iroda megküldi a Tudományos Technikai Tanácsadó Testületnek véleményezésre összhangban „A Listába vett területek ökológiai karakterének munkadefiníciója, leírásának és megőrzésének útmutatója, és a Montreux-i Jegyzék működtetésének útmutatója”-val.
 - 3.2.4 Minden technikai megjegyzés vagy tanács, melyet a TTTT ad továbbítva lesz az Iroda által a Szerződő Feleknek és annak a forrásnak, ahonnan az Iroda az első információt kapta (ha az más volt mint a Szerződő Fél).
 - 3.2.5 Az Iroda megbeszéli a Szerződő Féllel a TTTT által adott megjegyzéseket és tanácsokat azzal a céllal, hogy meghatározzák a megteendő lépéseket beleértve azt a döntést is, hogy a terület bekerüljön-e a Montreux-i Jegyzékbe. A TTTT és egyéb érdekelt szervezetek, amikor az helyénvaló, informálva lesznek a Szerződő Fél döntéséről az Irodával való egyeztetések után.
 - 3.2.6 A Szerződő Felek három évenkénti nemzeti jelentéseik keretén belül külön jelentést kell szolgáltatassanak az Egyezmény Irodájának, a Montreux-i Jegyzékbe felvett területeik védelmi állapotára vonatkozólag. Ha szükséges, az

- Iroda kérésére további információkat is meg kell küldeni.
- 3.1 A következő eljárást kell követni, mikor megfontolják egy listába vett terület a Montreux-i Jegyzékből való törlését:
- 3.3.1 Az a Szerződő Fél, melynek területén az adott hely van felkéri az Irodát, hogy törölje a listába vett területet a Montreux-i Jegyzékből. Az Iroda más forrásokból is kaphat arra vonatkozó információt, hogy az ökológiai karakterváltozás veszélye már nem áll fenn.
- 3.3.2 Az Iroda megküld az érintett Szerződő Félnek egy jól megfogalmazott, önkéntes kérdívet (lásd „Montreux-i Jegyzék – Kérdőív” lentebb), a kitöltött kérdívet pedig továbbítja a TTTT-nek véleményezésre összhangban „A Listába vett területek ökológiai jellegének munkadefiníciója, leírásának és megőrzésének útmutatója, és a Montreux-i Jegyzék működtetésének Útmutatója”-val.
- 3.3.3 Bármilyen kérelem a TTTT-től további információkért, együtt a TTTT technikai megjegyzéseivel és tanácsaival továbbítva lesz a Szerződő Félhez. Az Iroda más forrásokból is kérhet információt.
- 3.3.4 A Szerződő Fél meghívására, az Iroda megszervezhet egy helyszíni látogatást, ideális esetben az Iroda megfelelő munkatársa, a TTTT regionális tagja és egyéb megfelelő szakértők részvételével.
- 3.3.5 Egy vizes területet a Montreux-i Jegyzékből a Szerződő Fél kérésére, valamint a TTTT által adott megjegyzések és tanácsok megfontolása után törölnek. A végső döntést a Szerződő Fél hozza.
- 3.3.6 Az Iroda információt fog szolgáltatni a Szerződő Fél döntéséről más érdekelt szervezeteknek, míg az tiltakozását ki nem fejezi.

„Montreux-i Jegyzék – kérdőív”

(melyet a Szerződő Felek Konferenciájának VI.1. határozata fogadott el Brisbane-ben mint A Montreux-i Jegyzék alkalmazási útmutató kísérő dokumentumát)

Első rész: Adatok a terület Montreux-i Jegyzékbe való felvételének elbírálásához

Feltétlenül szükséges információk

- A terület megnevezése
- A Ramsari kritérium, mely alapján a terület nemzetközi jelentőségűvé lett nyilvánítva
- Az ökológiai jellegváltozás típusa/ a kedvezőtlen változás valószínűsége
- A kedvezőtlen változás oka(i) vagy a kedvezőtlen ökológiai jellegváltozás formája

További adatok, melyek csatolhatók

- ramsari területek adatlapja megküldésének időpontja
- Az Adatlap aktualizálásának időpontja és forrásai (pl. nemzeti jelentés, országos vizes terület felmérés, speciális felmérés, stb.)
- Az területből származó haszon és értékek
- Az területből származó haszon és értékek csökkenésének vagy változásának mértéke
- A területen folyó monitorozás, ha van (annak technikája, céljai valamint a gyűjtött adatok és információk jellege)
- Hatásvizsgálati folyamat a területen, ha van (a monitorozásból származó adatokat, hogyan használják?)
- Az eddig bevezetett (ha történt) vagy tervezett javító és rekonstrukciós intézkedések
- A Szerződő Fél által szolgáltatott mellékletek listája (ha alkalmazható)
- A Ramsari Iroda által szolgáltatott mellékletek listája (ha alkalmazható)

Második rész: Adatok a terület Montreux-i Jegyzékből való törlésének elbírálásához

- A javító, rekonstrukciós vagy fenntartó intézkedések sikere (írja le, ha ez eltérő a kérdőív első részében megadottaktól)
- Javasolt monitorozási és hatásvizsgálati eljárások (írja le ha ez eltérő a kérdőív első részében megadottaktól)
- A terület ökológiai jellege, haszna és értékei rekonstrukciójának, valamint megtartásának mértéke (adja meg a részleteket)
- A terület Montreux-i Jegyzékből való törlésének magyarázata, indoklása (hivatkozzon a Montreux-i Jegyzék Alkalmazási Útmutatójára valamint a kérdőív Első Részére)

További mellékletek listája (ha alkalmazható)

10 Függelék

(A 4.7. Határozat 1 melléklete)

Kezelés Útmutatási Eljárás

1. Az Iroda tudomására jut, hogy egy listába vett vizes terület ökológiai jellege változik vagy valószínűleg meg fog változni technikai fejlesztés, szennyezés vagy egyéb emberi beavatkozás eredményeképpen.
2. Ahol az megfelelő, az Iroda javasolni fogja az érintett Szerződő Félnek, hogy alkalmazza a Monitoring Eljárást, mostantól Kezelés Útmutatási Eljárást, ugyanakkor további információkat kér a szóban forgó vizes terület állapotára vonatkozólag.
3. Ott, ahol ennek az eljárásnak és egyéb információknak az alapján az Iroda azon a véleményen van, hogy egyértelmű a listába vett vizes terület jelentős vagy valószínű ökológiai jellegváltozása, együtt kell működni az érintett Szerződő Féllel vagy Felekkel, hogy egy elfogadható megoldásra jussanak. Az Iroda felajánlhatja tanácsát és segítségét a Félnek és Feleknek ha szükséges. Az Iroda köteles tájékoztatni az Állandó Bizottságot minden olyan akcióról, melyet ezzel kapcsolatosan tett.
4. Ha úgy tűnik, hogy egy elfogadható megoldás nem elérhető, az Irodának azonnal kell tájékoztatnia kell az Állandó Bizottságot. Az Állandó Bizottság az elnökén és a titkáron keresztül, melyet az Iroda ad, tárgyalhatja az ügyet közvetlenül a Szerződő Féllel vagy Felekkel, és ahol az megfelelő egyéb felelős hivatalokkal és testületekkel azzal a céllal, hogy segítsen találni egy megoldást.
5. A Jegyzékben beállt változások, vagy az abba felvett vizes területek ökológiai karakterében beállt változások esetében az Állandó Bizottság intézkedéseket kell tegyen információk kiküldésére, az Egyezmény 8. cikkely 2(d) paragrafusának megfelelően, melyeket a Szerződő Felek Konferenciájának következő Találkozóján meg tárgyalnak.
6. Az Iroda rendszeres időközönként át kell tekintse és jelentést kell tegyen azon területek védelmi állapotáról, melyekre figyelmét felhívták ennek az eljárásnak a keretein belül. Annak érdekében, hogy elősegítse a további intézkedéseket, az Iroda egy tevékenységi naplót kell vezessen ezzel kapcsolatosan.

11. Függelék

Útmutató a bölcs használat elméletének megvalósításához

(A 4.10 Ajánlás melléklete)

Bevezetés

A Ramsari Egyezmény 3.1 Cikkelye úgy rendelkezik, hogy a Szerződő Felek „tervezésüket úgy alakítják ki és hajtják végre, hogy támogassák a Jegyzékbe foglalt vizes területek megővését, s lehetőség szerint, a területükön lévő vizes területek bölcs használatát”.

A Szerződő Felek 3. Konferenciája (Regina, Kanada, 1987 május 27-től június 5-ig) a vizes területek bölcs használatáról a következő meghatározást fogadta el:

„A vizes területek bölcs használata azok fenntartható használatát jelenti az emberiség számára, oly módon, hogy az az ökoszisztémák természetes tulajdonságainak megőrzésével összegyeztethető legyen.”

Fenntartható használat: „a vizes területek olyan emberi célú használata, mely a jelen generációk számára a folyamatos és legnagyobb haszon vételét eredményezi, de ugyanakkor megtartja azok olyan mérvű potenciálját, hogy kielégíthessék a jövő generációk szükségleteit és elvárásait is”.

Az ökoszisztémák természetes tulajdonságai: „fizikai, kémiai és biológiai összetevők, mint talaj, víz, növények, állatok és tápanyagok, valamint ezek egymásra hatása”.

A bölcs használat rendelkezései vonatkoznak a Szerződő Felek területén található összes vizes területre és az azokat támogató rendszerekre, a Jegyzékben szereplőkre valamint az összes többire is. A bölcs használat elmélete megkívánja úgy az általános vizes területekre vonatkozó politikák megfogalmazását és végrehajtását, mint az egyes, különleges vizes területek bölcs használatát. Mindezen tevékenységek szerves részét képezik a fenntartható fejlődésnek.

Kíváncsú, hogy hosszú távon minden Szerződő Fél rendelkezzen átfogó nemzeti vizes terület politikával, melynek megfogalmazásai megfelelnek a nemzeti intézményrendszernek. Amint azt a bölcs használatról szóló munkacsoport (Reginai Konferencia) jelentése is elismeri, a nemzeti vizes terület politikák kidolgozása egy hosszabb távú folyamat lesz, de azonnali intézkedéseket kell tenni a bölcs használat elősegítésére.

Nemzeti vizes terület politikák kidolgozása

A nemzeti vizes terület politikák lehetőség szerint minden, vizes területekkel kapcsolatos problémával és tevékenységgel kell hogy foglalkozzanak nemzeti szinten. Különböző csoportosítási lehetőségek:

1. Az intézményi és szervezeti felépítés javítását célzó tevékenységek, beleértve:
 - a) azon intézményi megegyezéseket, melyek lehetővé teszik a felelősöknek,

- hogy felismerjék a vizes területek megóvásának lehetőségeit, valamint, hogy a vizes területekkel kapcsolatos prioritások hogyan építhetők be a tervezési folyamatokba; és
- b) olyan mechanizmusok és eljárások kidolgozása, melyek bevezetik a vizes területekkel és az azokat támogató rendszerekkel kapcsolatos projektek tervezésébe és végrehajtásába az integrált és mutidiszciplináris megközelítési módot, mely biztosítja a vizes területek megőrzését és fenntartható fejlesztését.
2. A törvénykezést és kormányzati politikákat befolyásoló tevékenységek, beleértve:
- a) a meglevő törvénykezés és kormányzati politikák felülvizsgálata (beleértve a támogatásokat és ösztönző rendszereket), melyek hatással vannak a vizes területekre;
- b) ahol az megfelelő, a meglevő törvénykezés és kormányzati politikák alkalmazása a vizes területek védelme érdekében;
- c) szükség szerint új törvénykezés és politikák elfogadása; és
- d) olyan fejlesztési alapok használata, melyek lehetővé teszik a vizes területek védelmét és fenntartható használatát.
3. Akciók, melyek növelik a vizes területekre és azok értékeire vonatkozó tudást és figyelmet, beleértve:
- a) a vizes területekkel kapcsolatos politikákra, megőrzésre és bölcs használatra vonatkozó tapasztalatok és információk cseréjét országok között, melyek előkészítik és /vagy megvalósítják a nemzeti vizes terület politikákat, vagy elősegítik a vizes területek megőrzését.
- b) a döntéshozók valamint a köz figyelmének és megértésének növelését, mely a vizes területek teljes hasznára és értékeire vonatkoznak, a bölcs használat keretei között. Az értékek és haszon , melyek megjelenhetnek a vizes területeken vagy azokon kívül:
- hordalék és eróziószabályozás
 - árvízvédelem, vízminőség-megőrzés és szennyeződés-csökkentés
 - felszíni és felszín alatti vízutánpótlás fenntartása
 - halászat, legeltetés és mezőgazdaság támogatása
 - rekreáció és oktatás a társadalom számára
 - a élővilág, különösen a vízimadarak számára területek biztosítása
 - szerep az éghajlat szabályozásában;
- c) a hagyományos bölcs használati technikák vizsgálata, valamint példa projektek kimunkálása, melyek bemutatják reprezentatív vizes területek bölcs használatát; és
- d) a megfelelő személyzet képzését olyan tudományokban, melyek elősegítik a vizes területekkel kapcsolatos akciók és politikák végrehajtását.

4. Nemzeti keretek közötti akciók, a vizes területek állapotának vizsgálatára és a rájuk vonatkozó prioritások azonosítására, beleértve:
 - a) a vizes területek nemzeti felmérésének végrehajtását, valamint a területek osztályozását;
 - b) minden egyes terület hasznának és értékének megállapítását és kiértékelését (lásd még 3b);
 - c) minden egyes terület védelmi és kezelési prioritásának meghatározását, összhangban az egyes Szerződő Felek szükségleteivel és feltételeivel.
5. Egyes vizes területek problémáival foglalkozó akciók, beleértve:
 - a) már a kezdetektől fogva, környezetvédelmi megfontolások beépítését, olyan projektekbe, melyek befolyásolhatják a vizes területeket (beleértve a teljes környezeti hatásvizsgálatot még az elfogadás előtt, folyamatos kiértékelést a végrehajtás alatt, valamint a szükséges környezetvédelmi előírások teljes mértékű végrehajtását). A tervezésnek, hatásvizsgálatnak valamint a kiértékelésnek foglalkoznia kell a vizes terület fölötti szakasz valamennyi projektjével, a vizes területen megvalósítottakkal, s mindazon másokkal, melyek befolyásolhatják az adott vizes területet, különös figyelmet fordítva az értékek és haszn megőrzésére, melyek a 3b pont alatt lettek felsorolva;
 - b) vizes élőhely rendszerek természeti elemeinek szabályozott használatát, oly módon, hogy azok nem jelentenek túlhasználatot;
 - c) kezelési tervek kidolgozását, megvalósítását valamint szükség szerint azok felülvizsgálatát, bevonva abba a helyi lakosságot és figyelembe véve szükségleteiket;
 - d) a nemzetközi jelentőségűnek minősülő vizes területek Ramsari Jegyzékbe való javaslatát;
 - e) vizes területeken rezervátumok létesítését, attól függetlenül, hogy szerepelnek-e a Jegyzékben vagy sem; és
 - f) vizes területek rekonstrukciójának komoly megfontolását, különösen ahol azok értékei és haszna lecsökkent vagy degradálódott.

Nemzeti szintű, prioritást élvező akciók

Attól függetlenül, hogy nemzeti vizes terület politikák elkészültek-e vagy sem, több akcióra azonnali, nemzeti szintű figyelmet kell szentelni, melyek elősegítik a nemzeti vizes terület politikák elkészítését, valamint megelőzik a vizes területek megőrzése és bölcs használata, gyakorlatban való megvalósításának késlekedését.

A Szerződő Felek a „Nemzeti vizes terület politikák kidolgozása” című fejezetben felsoroltakból természetesen olyan akciókat fognak választani, melyek megfelelnek saját nemzeti prioritásaiknak és előírásaiknak. Foganatosíthatnak intézményi, törvénykezési

és oktatási intézkedéseket (lásd 1,2,3 pontok alatt), ugyanakkor kezdeményezhetnek felméréseket és tudományos munkákat (mint a 4. pont alatt felsoroltak); így időben rendelkezésre fognak állni mindazon intézményes, törvényi és oktatási eszközök, melyek lehetővé teszik a tudományos eredményekkel való foglalkozást.

Hasonlóan, Szerződő Felek, melyek a vizes területek bölcs használatával kívánnak foglalkozni még a nemzeti politikák elkészülte előtt, helyzetül és szükségleteik alapján megtehetik, hogy:

- i) azonosítják a legsürgősebben figyelmet igénylő problémákat;
- ii) lépéseket tesznek egy vagy több azonosított probléma megoldására;
- iii) azonosítják a legsürgősebben beavatkozást igénylő vizes területeket; és
- iv) beavatkozásokat hajtanak végre egy vagy több ilyen vizes területen a „Prioritást élvező akciók egyes vizes területeken” című fejezetben leírtaknak megfelelően.

Prioritást élvező akciók egyes vizes területeken

Akár csak nemzeti szinten, bizonyos vizes területeken is azonnali akcióra lehet szükség annak érdekében, hogy nemzetközi jelentőségű vizes területi értékek megsemmisülését vagy degradációját megelőzzék. Ezek az intézkedések kétséget kizáróan tartalmazni fognak olyan elemeket, melyeket fentebb az 5. pontban soroltak fel, s a Szerződő Felek azokat fogják válsztani közülük, melyek megfelelnek az ő prioritásaiknak és követelményeiknek.

Amikor olyan projektek tervezését kezdeményezik, melyek befolyásolhatnak fontos vizes területeket a következő lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy elősegítsék a bölcs használat megvalósítását:

- i) már a kezdetektől fogva, környezetvédelmi megfontolások beépítése, olyan projektekbe, melyek befolyásolhatják a vizes területeket (beleértve a teljes környezeti hatásvizsgálatot még az elfogadás előtt)
- ii) folyamatos kiértékelés a végrehajtás alatt;
- iii) a szükséges környezetvédelmi előírások teljes mértékű végrehajtása.

A tervezésnek, hatásvizsgálatnak valamint a kiértékelésnek foglalkoznia kell a vizes terület fölötti szakasz valamennyi projektjével, a vizes területen megvalósítottakkal, s mindazon másokkal, melyek befolyásolhatják az adott vizes területet, különös figyelmet fordítva az értékek és haszon megőrzésére, melyek a 3b pont alatt lettek felsorolva.